N:o 2
1939

Uusi HUOMEN

»ÄLKÄÄ ANTAKO TULEN SAMMUA«

UUSI HUOMEN

VALKOISEN SUOMEN NAISTEN LEHTI

v:ksi 1939

Lehteä toimitetaan edelleen puhtaasti isänmaallisessa mielessä ja kansallisessa hengessä. Siinä käsitellään maanpuolustus-, heimo- y.m. kansallisia kysymyksiä, samoin valtiollisia tapahtumia sekä koti- että ulkomailla, yhteiskunnallisia ja sivistyselämään kuuluvia asioita ja julkaistaan erilaisia opettavia, kasvattavia tai yleishyödyllisiä kirjoituksia, kuten maa- ja kotitaloutta, käsitöitä y.m.

*

Lehteä ovat kirjoituksillaan toimituskunnan lisäksi avustaneet m.m. kirjailijat *Maila Talvio, Hilja Haahti, Irene Mendelin, Hanna Rauta, Auni Nuolivaara, K. M. Wallenius, Heikki Asunta,* ja *Kaarina Vaher,* kirkkoherra *L. P. Tapaninen,* rovasti *N. A. Huttunen,* pastorit *Urho Muroma, Elias Simojoki* ja *Olavi Lähteenmäki,* emäntä *Eveliina Ala-Kulju,* opettaja *Elsa Koskimies,* maisterit *Armi Hallsten-Kallia, Anna Isoniemi, Ilona Kares, Irma Helkavaara-Ytti,* tohtori *Kerttu Seppä,* ylihoitaja *Aili Engelvuori,* lehtorit *Liisa Bergius* ja *Impi Kormu,* opettaja *Elsa Vartiainen,* rouvat *Impi-Liisa Kilpeläinen* ja *Sylvi Sarajas,* sacr. min. cand. *Elvi Saari* ja *Hilla Kaipainen,* agronoomi *Lea Lumme* y.m.

*

Uusi Huomen on maamme uusin ja mielenkiintoisin naisten lehti

*

Lehti ilmestyy kaksi kertaa kuukaudessa, yhteensä 20 numeroa vuodessa. Tilaushinta mk. 40:– kotimaassa, ulkomailla 2 dollaria. Tilataan kaikista postikonttoreista, asiamiehiltä ympäri maan ja suoraan lehden toimistosta os. Neitsytpolku 7, puh. 64 159

*

Tilatkaa ja levittäkää – Pyytäkää asiamiesehtoja

Uusi HUOMEN

ISÄNMAALLIS-KANSALLINEN NAISTEN LEHTI

Toimitussihteeri: ELSA VUORJOKI
Puh. 45 336
Taloudenhoitaja: TYYNI LEISIO

HILJA RIIPINEN, päätoimittaja
Toimituskunta:
ELNA HETEMÄKI, VIOLA KUISTIO
ANNA POHJANHEIMO, EEVI SOLANNE
Julkaisija: KUSTANNUS-OY. RASTI

TOIMISTO: Helsinki
Neitsytpolku 7
Puh. 64 159 Klo 10—13
Tilaushinta vsk. 40: —

N:o 2 15. 2. 1939

Sacr. min. cand. Hilla Kaipainen:

„Mene ja tee sinäkin samoin!"

Nämä sanat lausuttiin aikoinaan sille ihmisryhmälle, joka koko elämässään oli tottunut noudattamaan ohjetta: "Älä tee, älä mene!" Tämä Vapahtajan käsky sisältää heille tuomion. Se tahtoo kokonaan muuttaa heidän elämänsä suunnan varovasta kiellettyjen asiain väittelemisestä ja hedelmättömästä lainpiirtojen tutkimisesta rikkaaseen, palvelevaan elämään.

Mutta mitä tällä samalla käskyllä on sanottavana meille levottoman nykyajan kiireisille ihmisille? Meidän jokapäiväinen elämämmehän on juuri menemistä ja tulemista aamusta iltaan, niin että on vaikea löytää rauhallista hetkeä lepoa varten. Meillä on työmme, puheemme ja monilukuiset "hyvät harrastuksemme". Mitä vielä lisää vaaditaan?

Kun me joskus näin hiljentyen tarkastelemme menojamme ja tekojamme, tunnemme sittenkin noiden Vapahtajan sanojen lankeavan tuomiona ylitsemme. Emme voi olla tunnustamatta, että pyyhkisimme mielellämme pois monia tekemisiämme ja soisimme olemattomaksi monta kulkemaamme taivalta. Näin jälkeenpäin tarkastellen näyttää, kuin olisimme kulkeneet pimeässä haparoiden. Sattumalta osuimme oikeaankin, mutta tuli myös liian paljon kompastuksia ja kuljimme ohi juuri sen, mitä meidän välttämättä olisi ollut tehtävä.

Sentähden onkin Vapahtajan ensimmäinen käsky niille, joita hän vaatii tahtonsa mukaan menemään ja tekemään: "Vaeltakaa valossa!" Alkakoon tämä valkeus omasta sydämestämme. Saakoon se kirkastaa meille siellä piilevät pimeyden tekojemme jäljet, jotta voisimme ne korjata, ennenkuin pimeys kokonaan saavuttaa meidät.

Tämä valkeus kirkastaa senjälkeen myöskin tulevaa elämäämme. Levottomuus ja kiire katoavat, valossa näemme, mihin on mentävä ja mitä tehtävä. Huomaamme nyt tien ohessa nekin haavoitetut raukat, jotka on sinne jätetty meidän korjattaviksemme, mutta joiden ohi olemme omien huoliemme pimeässä ennen kulkeneet. Ja lopuksi on valolla se siunaus, että se kirkastaa meille monet ennen hämärät asiat tulevaisuudesta.

Saamme kohota kuin vuorelle, josta näkyvät silmiimme kokonaisten kansojen horjahtelut ja lankeemukset, mutta myöskin nousemisen ja uuden elämän lupaukset. Samalla näemme omankin tehtävämme. Valkeudessa vaeltajina meistä tulee pimeässä eksyvien tiennäyttäjiä.

Jokainen kanssaihmisemme tarvitsee tällaista opastajaa vaikealla tiellään. Ja ennenkaikkea tarvitsee näitä valkeuden kirkaskatseisia ohjaajia kansamme, jotta se saattaisi kerran nousta suureen tehtäväänsä hajanaisen heimomme kokoojana ja sen valtakunnan luojana, jonka valkeutena ja kuninkaana on Herra.

Äidit, eikö teihin koske?

Koska naiset tässä maassa mahtavat kansallisesti herätä? Pitääkö tulla uuden sukupolven, joka siihen kykenee? Erikoisesti näinä viikkoina on tämä kysymys tullut.

Ottakaamme eräs tämän hetken silmäänpistävä ilmiö.

Kansainvälinen punainen valistus leviää pääkaupungista käsin yli maan jokaisessa ajateltavissa olevassa muodossa. Kiihtyvästi nytkin. Saalistaa nuorta väkeä, lapsia. Siihen kun on lupa ja varoja. Värvätään pikkupioneereista ym. alkaen. Opetetaan tunnustamaan punaista suuntaa. Keräytetään rahaa punaisille Espanjassa ja milloin missäkin. Opetetaan laulamaan internationaalea ja muita luokkalauluja. Kootaan tuhansia niin marxilaisen lipun seuraajiksi. Katsottakoon vaikka vain marxilaislehtien kokous- ja juhlakutsuja, niin nähdään, että näin on.

Isänmaallisessa nuorisossa nousi marxilaisuuden kasvaessa vastavaikutus. Se on vaistonsa vetämänä ryhtynyt hoitamaan *isänmaallista tunnetta, heimomieltä, maanpuolustustahtoa.* Se on halunnut kuulla isänmaallista sanaa, hakenut sitä. Se on innostunut laulamaan senhenkisiä lauluja ja lausumaan isänmaallisia runoja.

Niin, miten *sitä* nuorisoa kohdellaan?

Tuo valkoisia perinteitä pyhänä pitävä nuoriso on joutunut epäilyksen alaiseksi. Ei siinä kyllin, että sille on lähetetty kieltoja toinen toisensa perästä siitä, mitä se ei saa harrastaa. Ei siinä kyllin, että sitä on käsketty milloin mistäkin kuulustella ja kielletty sen omat yhtymät. Vaan enemmän. Valtion poliisit on pantu tarkkailemaan nuoriamme. Kouluihin on lähetetty kirjeitä, joissa valtiollisen poliisin ilmiannosta syytetään joukkoa nimettyjä oppilaita — lapsia! Ja määrätyt koulut alistetaan lainoppineiden tarkastajain kuulusteltaviksi. Valtiollisen poliisin ilmiannosta.

Niin, miksi? Esivalta epäilee nuoria, lapsia. Ovat "politikoineet" — laulamalla ja lausumalla Kailasta, Koskennientä, Asuntaa, Harmajaa j.n.e. Ovat kuulleet jonkun puheen juhlassa t.m.s. Ovat siitä epäiltyjä ja viety valtiollisen poliisin luetteloihin. Luetteloihin, joita pidetään rikollisista.

Onko tällaista tapahtunut ennen Suomessa? Vanhemmat ovat eräässä paikassa heränneet. Lähettäneet anomuksen lastensa puolesta, että tällainen lopetettaisiin. Vain yhdessä paikassa.

Mitä ajattelevat muut? Onkohan poliittinen ilma turruttanut niin mielen, ettei millään ole väliä. Vai onko tämäkin vain jännittävä sensatio, josta on kiintoisaa keskustella kahvin ääressä. Vai — onko tämä vain "niin vähäpätöistä", kuten eräs poliitikko-koulumies asian arvioi. Vaikka suunta maassa on se, että nuoria, lapsia epäillään, kielletään, vainotaan, silloin kun he uskovat jalointa harrastavansa. Kun he eivät tuhlaa aikaansa turhaan huvitteluun, vaan yrittävät valmistua palvelemaan isänmaata. Aikana, jolloin millä tahansa hetkellä saattaa tulla kohta, että nuoriso kutsutaan isänmaan palvelukseen kaikkein vaikeimmalle paikalle.

Milloin te naiset, äidit, yhdytte nuortenne, lastenne puolesta?

5. 2. 1939.

Hilja Riipinen.

Vapauslaulu

Kuuntele, tänään soittavat kellot meille
riemua, kiitosta vapaussunnuntain.
Kuuntele, kellot kutsuvat uusille teille
jäljille veljien, mullassa maatuvain.

Kuihtuivat seppeleet kummuilta sankareitten
luste ja ohdake nousivat päivää päin.
Vierellä veljien kauan jo kaatuneitten
pyhästi vannoen lupaamme heille näin:

Ei ole muuttunut mikään. Miehien luku
vähene ei, vaikk' käykin hyytävä halla.
Uljas, nouseva korvenraivaajasuku
miehisen kuntonsa kruunaa taistelemalla.

Ei ole muuttunut mikään. Vieras mies
ei ole enää polkeva synnyinmaata.
Orjana täällä, taakkana raskas ies
kansamme milloinkaan ei kulkea saata.

Kuuntele, tänään soittavat kellot meille
meitä kutsuvat sankarit haudoistaan.
Meitä kutsuvat kunnian, kuoleman teille
puolesta karun, siunatun syntymämaan.

Elisabeth Laurila.

Raamatun naiset ja ISÄNMAA

Judit.

Yllämainitun henkilön elämäntarinaa emme löydä itse Raamatusta, vaan on se säilynyt luettavaksemme n.s. Apokryfakirjojen lehdillä.

Judit'in kirja johtaa meidät Babylonian mahtavan kuninkaan Nebukadnetsarin aikoihin. Raamattu kertoo tästä suurvaltiaasta: "Kun Nebukadnetsarin valtakunta tuli voimalliseksi, tuli myös hänen sydämensä ylpiäksi." Ja sydämensä ylpeydessä Nebukadnetsar päättää yhä laajentaa jo muutenkin laajaa valtakuntaansa. Sitä varten hän lähetti sanansaattajiaan pieniin ympärysvaltoihin ottamaan näiltä kuuliaisuudenvalaa, jonka hän arveli heidän heti muitta mutkitta antavan.

Mutta tämä ei tapahtunutkaan aivan niin helposti kuin tuo mahtava kuningas oli kuvitellut. Sanansaattajat palasivat tyhjin toimin takaisin kertoen, että he useimmissa paikoin olivat saaneet osakseen ylenkatsetta, jopa kokeneet vastarintaakin. Näihin niskuroiviin pikkukansoihin kuuluivat m.m. myös israelilaiset.

Tämmöinen vastahankaisuus vaati luonnollisesti kostotoimenpiteitä, ja niihin ryhtyikin Nebukadnetsar viivyttelemättä. Kuninkaan uskottu sotapäällikkö Holofernes lähetettiin suuren ja hyvinvarustetun sotajoukon kera kurittamaan noita uppiniskaisia. Hänellä oli käytettävänään rajoittamattomat valtuudet. Yhtäkään maata ja kansaa paremmin kuin näiden asukkaitakaan ei saanut säästää. Niin kuului kuninkaan nimenomainen käsky.

Silloin valtasi pelko useimmat pikku kansat. He riensivät vakuuttamaan Holofernekselle, jo ennenkuin tämä oli ennättänyt heidän rajojensa sisäpuolellekaan, että he tahtoivat olla kuningas Nebukadnetsarin uskollisia alamaisia. Mutta tämä alistuminen ei läheskään aina johtanut toivottuun tulokseen. Pyhät kirjoitukset kertovat, että vaikka he tarjosivat itsensä ja lapsensa, maansa ja kansansa Nebukadnetsarin saaliiksi, saivat he sittenkin kuolemallaan maksaa sen, että aikaisemmin olivat uskaltaneet niskuroida.

Kauhulla odotettiin Juudan maallekin tämän säälimättömän herran saapumista. Kaikki linnat vahvistettiin, kaupunkien ja kylien ympärille rakennettiin uudet, entistä tukevammat suojamuurit, ja ruoka-aineita kerättiin mahdollisen piirityksen varalle, sillä suosiolla ei aiottu antautua tuon pöyhkeän pakanakuninkaan orjiksi. Nekin, jotka aikoja sitten olivat unohtaneet rukoilemisen taidon, huusivat nyt hartaasti Herran puoleen. Syytä olikin niin varusteluihin kuin rukouksiin, sillä naapurikansat yllyttivät Holofernesta yhä suurempaan kiukkuun israelilaisia vastaan kertomalla, että tuolla kansalla oli ylen voimallinen Jumala, joka saattoi, jos tahtoi, pelastaa kansansa semmoisenkin mahtimiehen kuin Holoferneksen käsistä. Vielä lisäksi Holofernestä ärsyttivät kertomukset siitä, kuinka Israelin lapset kuumeisella kiireellä varustivat itseään sotimaan häntä vastaan. Senvuoksi hän päättikin ankaruutensa koko voimalla kohdella tuota pientä kansaa, kun sen vuoro kerran tulisi.

Nämä uhkaukset kantautuivat pian Israelin rajojen sisäpuolellekin herättäen siellä luonnollisesti yhä suurempaa kauhua. Muiden muassa askarrutti myös erään nuoren juutalaisnaisen, *Judit'in,* mieltä alinomaa ajatus, millä tavoin hän voisi olla kansallensa avuksi näinä hädän päivinä. Hänen sydämessään syntyy rohkea päätös. Koska hän oli leski eikä Jumala ollut suonut hänelle lapsiakaan huollettavaksi, ei hän ollut mielestään kenestäkään riippuvainen ja oli näinollen oikeutettu panemaan vaikka kunniansa ja henkensäkin alttiiksi toteuttaessaan keksimäänsä suunnitelmaa. Kauneutta ja rikkautta hän tiesi itsellään olevan yli tavallisen mitan. Niiden avulla Judit toivoi voivansa hankkia avun vaarassa olevalle isänmaalleen.

Judit kutsuu luokseen Israelin vanhimmat ja puhuu heille rohkaisevia sanoja kehoittaen heitä muistamaan, kuinka monia kertoja ennenkin Jehovah oli heitä auttanut hädän hetkenä ja kuinka Hän varmasti tälläkin kertaa oli antava apuaan, jos he vaan kansana nöyrtyisivät Hänen edessään. Innoituksen valtaamana tuo nuori nainen puhuu vanhoille kokeneille Israelin miehille melkein kuin Jumalan suulla. Lopuksi hän pyytää heiltä viittä vuorokautta suunnitelmiensa toteuttamista varten, mutta ei vielä sen tarkemmin ilmaise heille aikeitaan. "Mutta mitä minä aikonut olen, ei teidän pidä sitä tut-

(Jatk. siv. 32.)

Naisen työpalvelu muualla — ja meillä

Työpalveluako Suomenkin naisille? — Lainaa Saksasta! huutaa kaiku joka puolelta. Olkoon vaan, hyviä keksintöjä voi aina lainata ja soveltaa. Mutta jospa katsoisimme asioihin sisälle ja tutkisimme työpalvelu-ajatuksen ja erityisesti naisten työpalveluajatuksen esiintymistä Euroopan eri maissa, ehkä tekisimme yllättäviäkin havaintoja.

Työpalvelu-ajatus tunnetaan ja on toteutettu suppeammassa tai laajemmassa mitassa — muodossa tai toisessa kaikkiaan 18:ssa Euroopan maassa. Keskinkertaisella laskupäällä ja pienellä maantieteellisellä tuntemuksella varustettu lukija voi laskea päässä, monessako Euroopan maassa se on tuntematon. Sitä seikkaa, että Suomi kuuluu jälkimmäiseen ryhmään, ei tarvinne todistella.

Yleensä on kussakin maassa maan sosiaalinen ja taloudellinen asema vaikuttanut huomattavassa määrässä työpalvelun kotiutumiseen asianomaiseen maahan. Työttömyystilanteella on siihen ollut hyvin huomattava vaikutus. Oli toisaalta pyrittävä saamaan suuret työttömien nuorten joukot pois vaarallisesta joutilaisuudesta ja toisaalta kehittämään heitä kutakin omalla erikoisalallaan eteenpäin. Tässä muodossa, siis nimenomaan työttömään nuorisoon kohdistuen, tunnetaan työpalvelu m.m. Belgiassa, Hollannissa, Ruotsissa, Englannissa ja erikoisen laajassa mitassa U.S.A:ssa.

Työpalvelu tässä muodossaan jääköön pelkkään mainintaan. Tarkastelemme sensijaan työpalvelua, joka lähtee sosiaaliselta ja valtiopoliittiselta pohjalta.

Bulgarialla on kunnia olla ensimmäinen maa maailmassa, joka on luonut työpalvelun. Jo v. 1920 säädettiin siellä laissa työpalveluvelvollisuus. Sen toimeenpanijana on valtion työjärjestö, joka suorittaa suuria, koko kansaa hyödyttäviä töitä. Työpalveluvelvollisuudesta voivat varakkaammat ostaa itsensä vapaiksi ja täten saadut varat käytetään töiden rahoittamiseen. Hyvin suuri paino pannaan työvelvollisten kasvatukseen ja sen kautta maan väestön henkisen ja aineellisen tilan kohottamiseen.

Eestissä on kehittynyt erityinen "maaseutupalvelu" ja "viikonloppupalvelu", jotka molemmat rajoittuvat yksinomaan maan saksalaiseen väestöön. Melkein 100 % kaikista saksankielisistä abiturienteista ilmoittautuu siihen. Ryhmät toimivat joko leirien puitteissa maaseudulla tai ryhminä, jotka menevät maaseudulle lauantai-iltapäivästä sunnuntai-iltaan auttamaan maanviljelijöitä. Kaikkiaan suoritti työpalvelu siellä v. 1937 3225 työpäivää.

Jugoslaaviassa rajoittuu työpalvelu yksinomaan ylioppilaihin. Työleirit toimivat pääsiäis- ja kesälomilla ja kestävät 20—60 päivää. Rumaniassa oli v. 1937 82 % kaikista ylioppilaista ja koulujen yläluokkalaisista ilmoittautunut työpalveluun, jota suoritetaan loma-ajalla. Tämän vuoden työpalveluleirien töiden tuloksista lueteltakoon seuraavaa: 555 hautausmaata siistittiin ja kaunistettiin, perustettiin 111 metsätaimistoa, 853 sotaleski- ja invaliidiperheeseen lähetettiin apulainen, edelleen rakennettiin 211 kylään kirkko, perustettiin 10 urheilukenttää ja 547 siltaa muita rakennustöitä mainitsematta. Edellisten lisäksi suorittavat työleirit huomattavaa sosiaalista- ja sanitääripalvelua, tuhohyönteisten ja kasvitautien vastustustoimenpiteitä, peltojen ja puutarhojen kastelua, armeijan huoltoa sekä arkeologisia kaivauksia.

Oman selostuksensa ansaitsee työpalvelu Puolassa. Puolan työpalveluohjesääntö säätää siitä seuraavaa:

"Nuorison työpalvelu on kunniapalvelusta maalle ja kansalle."

"Sen muodostaa ruumiillinen työ valtion ja sen talouden hyväksi."

"Työpalvelu perustuu vapaaehtoisiin työpalveluosastoihin."

"Paitsi työpalvelun suoritusta sisältyy työpalveluun sotilaallinen alkeiskoulutus tai soti-

HMN huonekaluja valmistaa ja myy ainoastaan *Huonekaluliike Mikko Nupponen*

Kansallinen Espanja

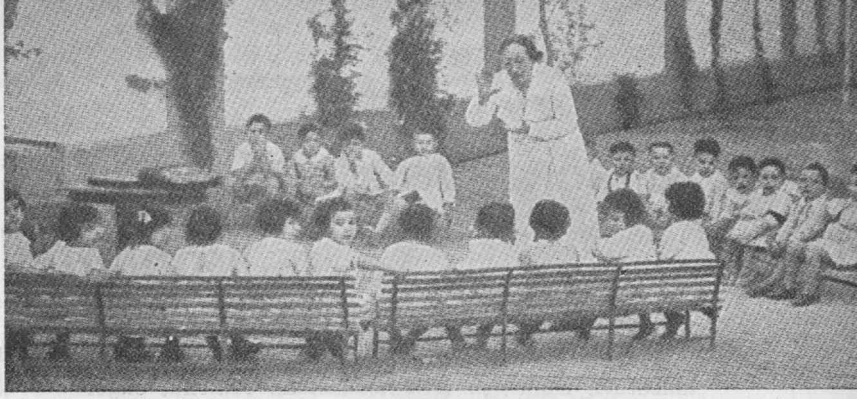

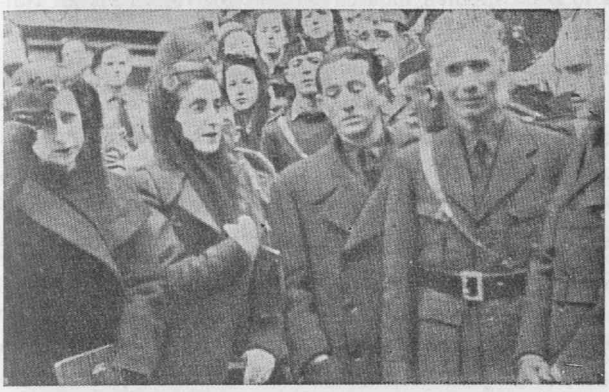

Espanjan punaisten lapsille kootaan apua kaikkialla. Kansallinen Espanja pitää itse huolta lapsistaan, niin ruumiillisesti kuin henkisesti. Kuvassa eräs ulkoilmakoulu.

*

Kaatuneitten sankarien muistojuhlasta. Keskellä Espanjan falangin perustajan lähimmät omaiset.

laallinen huoltokoulutus, edelleen ammattivalmennus ja yleinen sivistys."

"Etuoikeus työpalveluun pääsyllä on nuorilla työttömillä (tytöillä ja pojilla)."

Puolan työpalvelussa yhdistyvät esimerkillisellä tavalla valtiolliset, yhteiskunnalliset, taloudelliset ja kulttuurin vaatimukset. Johtaja, majuri Edmund Galinat, määrittelee sen tehtävän seuraavasti: "Nuorison työpalvelujärjestöllä on syvän ihanteellinen sisältö. Puolan nuoriso näkee ikuisena ja häviämättömänä kansan, jolle sen on omistettava yksilön, eri kansankerrosten ja koko sukupolvien työ. Puolan valtio, kansantahdon korkeimpana ilmaisuna nousee voimakkaaksi kaikkien puolalaisten yhteisen työn ja voiman kautta. Ja tässä työssä tahtoo nuoriso olla esitaistelijana. Nuorison tien tulee olla suora ja jokaisella tulee olla oikeus marssia mukana. Tiemme päässä näemme suuren ja mahtavan Puolan valtion, jossa yhteiskunnallinen oikeus vallitsee.

Me emme halua tehdä Puolaa laumaksi fanaatikkoja, vaan haluamme valmistaa jokaiselle valtiollisen elämän alalle työläisiä, jotka taitavat tehtävänsä. Haluamme antaa maalaisnuorisolle tilaisuuden tutustua tehtaiden, kaupan ja kotiteollisuuden eri aloihin, tahdomme sitoa ylioppilaat ja koulunuorison mahdollisimman kiinteästi kansaan. Nuorison työpalvelu on suuri työpaja, jossa Puolan nuoret sukupolvet työskentelevät maansa tulevaisuuden ja sen kansan hyväksi."

Ruotsissa on viime kesänä lähtenyt naisten sosiaalinen työpalvelu kokeiluluontoisena alkuun. Alkuunpanijana on Sveriges Nationella Förbund. Ensimmäisen kesän kokeilut ovat antaneet Ruotsin lehtien mukaan erinomaisia tuloksia. Sen tarkoituksena on helpottaa rasittuneiden perheenäitien työtaakkaa lähettämällä heille ilmaista apua ja toisaalta antaa osanottajille koulutusta sosiaalisen elämän eri aloilla.

Lopuksi muutama sana Saksan työpalvelua. Ei missään muualla ole niin voimakkaana kuin Saksassa koko työpalvelun perustana yhteiskunnallinen kasvatus käyttämällä ruumiillista työtä välikappaleena sosiaaliseen kasvatukseen opettamalla sen kautta kaikkien piirien nuorisolle, että kaikki työ, jota kunniallinen ihminen tekee kunniallista tarkoitusta varten on kunniakasta ja ettei ruumiillinen työ ole halpa-arvoisempaa eikä parempaa kuin henkinen työ, vaan että ne molemmat ovat välttämättömiä ja arvokkaita kansakokonaisuuden palveluksessa.

Näin muualla — kuinka meillä? Milloin Suomen nuoriso katsoo velvollisuudekseen asettaa työnsä kansansa käytettäväksi? Varmaa on, että aloitteen on lähdettävä siitä itsestään. Ajatusten vaihto ehkä auttaisi asiaa askeleen eteenpäin.

R. K. R.

Miten suhtaudun "naisasianaisena" Isänmaalliseen Kansanliikkeeseen

Lieneekö kukaan Isänmaalliseen kansanliikkeeseen lukeutuva nainen omasta kohdastaan tuntenut ongelman tai ristiriidan mahdollisuutta rinnastaessaan nämä kaksi, jäsenyytensä IKL:ssä ja toimintansa naisasialiikkeen alalla. Itse en ole siinä milloinkaan ristiriitaa havainnut, mutta sitä enemmän tuntuu naismaailma meidän piirimme ulkopuolella sitä uumoilevan, pukien, kuten minulle on sattunut, mietteensä seuraavaankin muotoon: Kuinka sinä, jolla on verissä naisasian harrastus, olet voinut liittyä joukkoon, joka tahtoo ajaa naiset takaisin keittiöön?

Tällaiselle kysyjälle tekisi lähinnä mieli hymyillä. Viisaampaa on kuitenkin kertoa, että Isänmaallinen kansanliike ole ajanut eikä aikonutkaan ajaa keittiöön ketään, joka ei sinne itse tunne kutsumusta. — Meidän puoluepiireissämme on tällä alalla harjoitettu ilmeistä kauhupropagandaa, joka pohjautuu kahdenlaiseen tietämättömyyteen. Meidän ohjelmaamme ei tunneta, eikä välitetä tuntea, sanotaan vain, että IKL tekisi — jos saisi — niinkuin Saksassakin on tehty. Ja sitten ei tunneta, eikä välitetä tuntea, Saksan naisten todellista asemaa. Sanottakoon siitä vain lyhimmiten, että kansallissosialismin ensimmäisinä valtavuosina, suureksi osaksi työttömyyden vuoksi, naisten työmahdollisuuksia jonkun verran kavennettiin, ja siihen liittyen rajoitettiin eräitä opiskelumahdollisuuksia. Kolme seikkaa on tämän tilanteen perinpohjin muuttanut: työttömyyden asemasta on työn runsaus ja työntekijäin puute vallalla — naiset työhön! — suurisuuntainen yhteiskunnallinen ja tieteellinen työ vaatii enemmän koulutettuja voimia — naiset esiin! — ja sitäpaitsi on todettu, että naisia tosiaan tarvittiin useammilla aloilla kuin eräät teoreetikot olivat arvelleet, ja tämäkin johti kutsumaan heidät takaisin opin tielle, virkoihin, kaikkeen työhön, ruumiilliseen ja henkiseen.

Mutta Isänmaallisen kansanliikkeen oma väki tietää, ettemme ole lähteneet rakentamaan tulevaisuuden uutta valtiota ulkolaisen mallin mukaan, vaan työskennelleet kaikessa oman ja suomalaisen suunnitelman luomiseksi.

Ja nyt, jos kysymme: mitä tahtoo naisasialiike naiselle ja naiselta ja mitä tahtoo Isänmaallinen kansanliike naista varten ja naiselta, on tulos seuraava:

Naisasialiike on vaatinut naiselle kansalaisen velvollisuudet ja oikeudet, mahdollisuuden tehdä sitä työtä, johon kukin yksilö parhaiten soveltuu ja mahdollisuudet valmentua elämäntehtävään sekä oikeuden kantaa osansa vastuusta kansakunnan yhteisissä asioissa. Suomen naisten piirissä on varsin vähän tunnettu pelkkien "oikeuksien" puolesta huitojia, pyrkimys on ollut velvollisuuksien kautta oikeuksiin.

Keskeinen näistä oikeuksista on työn oikeus, joka tietää mahdollisuutta elättää sekä itseään että monissa tapauksissa muitakin — uskomattoman moni nainen, naimaton tai nainut, on monipäisen joukon vastuullinen elättäjä. Mutta oikeus työhön on yhtä suuressa määrin oikeus elämäntehtävään.

Meidän kansallisen herätyksemme ja meidän poliittisen oikeustaistelumme vuosina kävi monella muotoa ilmi, että "pieni kansa tunsi tarvitsevansa jokaisen jäsenensä avun" eikä vain puolen kansakunnan toimintaa voidakseen nousta ja jaksaakseen kestää pahan päivän. Tämä vastuuntunto, tietoisuus kansalaisvelvollisuuksista, on varmaan parasta mitä olemme äideiltämme perineet.

Ja nyt: mitä tahtoo Isänmaallinen kansanliike meiltä ja mitä se meille tarjoaa? — Suuntaviivoissa työväenkysymyksen ratkaisemiseksi, joiden yleisperiaatteissa kosketellaan itse asiassa koko valtiollisen ja sosialisen katsomuksemme perusteita, luemme mm.:

"Kansalaisvelvollisuudet ovat: jokaisen työhön kykenevän kansalaisen on tehtävä jotakin hyödyllistä työtä, ruumiillista tai henkistä. Jokaisen kansalaisen on tunnollisesti täytettävä yhteiskunnan hänelle asettamat velvollisuudet ja tehtävät.

Ainoastaan knsalaisvelvollisuutensa täyttävillä kansalaisilla on kansalaisoikeudet, jotka ovat kaikilla täysi-ikäisillä ja täysivaltaisilla kansalaisilla yhtäläiset, ja on perustuslain turva niihin nähden säilytettävä."

Työnteon oikeuden ja velvoituksen saamme tässä. Ei "herrain herkkuna" niinkuin marxilainen ministeri vihjailee, vaan totisena totena. Kansalaisoikeudet seuraavat työsuoritusta — niiden tarkempiin muotoihin pukeminen seuraa IKL:n korporatiivisen ohjelman hyväksymistä, sillä ammattikuntavaltio ja ammattikuntain toiminta on sekin kansalaisten, miesten ja naisten, yhteinen asia.

Tässä syrjähuomautus niille meistä, jotka vaatimattomasti tai muka vaatimattomasti selittävät olevansa "vain kodin ihmisiä, vain perheenemäntä". Tämä vaatimattomuus on suunnaton erehdys, sillä jos ken, on

ANSIOITUNEITA NAISIA:

Jääkärisisaret RUTH MUNCK ja SAARA RAMPANEN

Kun jälleen tk:n 25 p:nä vietämme jääkärien päivää ja kunnioitamme tähän päivään liittyvien tekojen muistoa, kunnioitamme jääkäripoikiemme ohella kahta naista, jotka suureen tehtäväänsä valmistuvien suomalaisten nuorukaisten Saksassa ollessa ja heidän vuokseen astuivat tekojen tielle. Sairaanhoitajattaret Ruth Munck ja Saara Rampanen, jääkäreille sisar Ruth ja sisar Saara, olivat jo vuoden 1916 lopulla rintaman välittömässä läheisyydessä "omien poikien" hoitajina. Heidän osakseen tulivat sekä sielun että ruumiin terveydenhoidolliset tehtävät kaukana kotimaasta olevien, usein vain sangen puutteellisesti maan kieltä taitavien jääkärien keskuudessa. Sankarillisesti he suorittivat vaativan tehtävänsä, johon vapaaehtoisesti olivat antautuneet usein yötä päivää sairaita vaalien, masentuneita rohkaisten ja horjuvia tukien. Suuresta työtaakasta uupumatta, pystypäin, itsekin vieraalla maalla orpoutta tuntien, monasti ynseyttäkin kokien he jaksoivat suorittaa työnsä, sillä heitä kannusti uhritekoihin altis mieli, usko ja luottamus kansamme tulevaisuuteen. He suorittivat jääkärien parissa sijaispalvelusta Suomen äitien, kotien ja koko isänmaallisen kansanosan puolesta sodan kauhuissa ja vainolaisen kirolaisuudessa, kuten jääkärimme, mutta toisaalta myös satojen siunausten saattelemina, kuten hekin.

Sisar Ruth ja sisar Saara tulivat ensimmäisten jääkärien mukana Suomeen 25. 2. 1918 ja antoivat sen jälkeen arvokasta apuaan vapaussodan haavoittuneiden hoidossa sodan päättymiseen asti. Myöhemmin he ovat toimineet vastuunalaisilla paikoilla Lotta-Svärd yhdistyksessä.

Ruth Munck ja Saara Rampanen ovat antaneet Suomen naisille velvoittavan esimerkin. Heidän osoittamaansa palvelevaa rakkautta, koettelemuksissakin lannistumatonta uhrimieltä ja uskoa isänmaan suureen tulevaisuuteen tarvitaan tänäkin päivänä. Sisar Ruthin ja sisar Saaran maineteon muisto säilyy sydämissämme. Jääkärien päivänä yhtyvät valkoisen Suomen naiset näille "sisarille" kohdistettuihin tervehdyksiin.

---

perheenemäntä valtatekijä yhteiskunnassa, suuri osuus maassa kiertävää rahaa kulkee hänen kättensä läpi, vaatimattomissakin oloissa, ja kanssasisarineen hän määrää monet seikat tuotannon ja kulutuksen alalla. Se, joka on "vain perheenemäntä", oppikoon muistamaan, että hänen ammattinsa kuuluu arvossa ensimmäisiin ja ammattikuntaan, jonka kaikinpuolinen tukeminen on yhteiskunnan elinkysymys.

IKL:n ohjelma lausuu kansalaisvelvollisuuksista puheen ollen, että niistä johtuvat kansalaisoikeudet ovat kaikille yhtäläiset. Tämä on juuri samaa, mitä naisasian esitaistelijat toivoivat, mihin me olemme monissa asioissa jo luonnollisena tottuneet. Älköön kuitenkaan kuviteltako, että nykyinen puolueiden yhteiskunta tästä tasa-arvosta ja yhtäläisyydestä pitää kiinni niin, että naiset voisivat tuntea olonsa turvallisiksi. Päinvastoin: Tässäkin lehdessä on mainittu esimerkkejä naisten syrjäyttämisestä suuremmasta pätevyydestä huolimatta. Kuvaavia esimerkkejä on tarjonnut vuoden lopulla Helsingin kaupunki, missä valtuuston enemmistö suuren palkkajärjestelyn tapahtuessa piti huolta naisten joutumisesta miehiä alempaan palkkaluokkaan esim. niin samanarvoisessa, samanlaisessa ja samaa valmistusta vaativassa työssä kuin yläkansakoulun opettajan. Merkitsemme tähän sen varalta, että se joiltakin lukijoiltamme olisi jäänyt huomaamatta, Isänmaallisen kansanliikkeen ryhmän yksimielisen kannan saman palkkaluokan puolesta yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta silmälläpitäen sekä käsittäkseni tulevaisuuden ehdotuksen, jonka taakse IKL:n ryhmä myöskin asettui, että huoltovelvollisuus otettaisiin palkkaluokkaa määrättäessä lukuun niin miesten kuin naisten kohdalta. Mikäli taasen ennakkoarvelut toteutuvat, ei liioin nykyisin istuva valtion virkamieskomitea suinkaan tule perustamaan ehdotuksiaan yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden pohjalle, kun on kysymys naisista. Tässäkin on nimittäin oikea ratkaisu vain yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden varassa, sen, jolle meidän ohjelmamme rakentuu ja — mikä enemmän — meidän toimintamme pyrkii rakentumaan.

Armi Hallsten-Kallia.

Veljeskansan

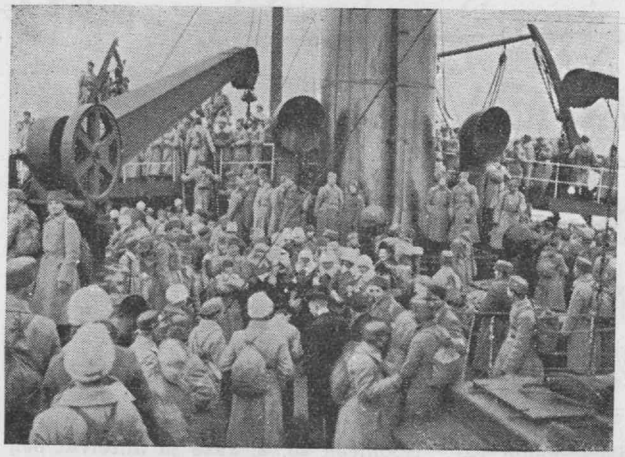

Matkalla Eestiin. Keskellä ambulanssiin kuuluvia.

„Sota kentillä soi elon, kuoleman arvan
ja Pihkovan, Marienburgin ja Narvan
taas aukaisi tiet veli veljelleen . . .
— Satu seestyi jo vapauteen."

(Heimosoturien marssista.)

20 vuotta sitten kävi Eestin kansa vapaustaisteluansa. Ryssien maahantunkevat joukot näyttivät ylivoimaisilta ja taistelu tuntui jo toivottomalta. Silloin vedottiin äskettäin vapautensa taistelleen veljeskansan apuun. Ja Suomi vastasi tähän avunpyyntöön — ei tosin virallinen Suomi, mutta ne, joille oli kirkastunut velvollisuus veljeä kohtaan, joka oli hädässä. Lähetettiin ensin rahaa ja aseita, vaatteita ja varusteita, sitten miehiä, joita tulvi lippujen alle enemmän kuin voitiin ottaa vastaan. He lähtivät täynnä voitontahtoa ja hakkapeliittahenkeä, he taistelivat uljaasti rinnan eestiläisten kanssa ja puhdistivat maan vihollisista. Muutaman kuukauden kuluttua suurin osa heistä palasi, osa invaliideina, osa tuotiin päreillä kotimaan multaan kätkettäväksi. Mukanaolleista vähän yli 3000 miehestä 116 kaatui, 225 haavoittui ja 125 sairastui vaikeasti.

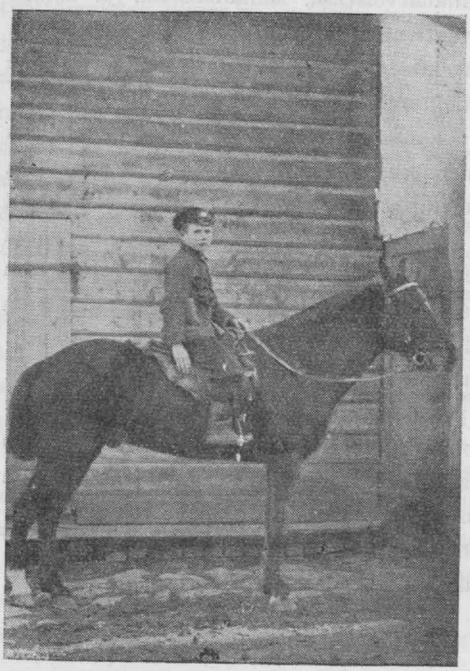

Vironkävijöiden nuorimpia, lähettipoika.

"Pohjan Pojat" ja muut vironkävijät veivät "lottonsa" mukanaan. Suomen nainen ei tahtonut vetäytyä pois, kun oli täytettävä velvollisuus Suomen heimon jäsenenä sen hädässä olevaa osaa kohtaan. Paljon ei kylläkään voitu ottaa mukaan naispuolista apuväkeä: kymmenkunta sairaanhoitajatarta, jokunen "tähtineiti", siis Punaisen Tähden puolesta hevossairashoitoa varten mukanaolevia, ja lisäksi muutamia muita naisia kanslia- y.m. tehtävissä. Olipa itse "Pohjan poikain" päälliköllä, eversti Hans Kalmilla sihteerinä suomalainen nainen.

Tammisunnuntaina kokoontuivat Vironkävijät kutsuvieraineen Helsinkiin juhlimaan 20-vuotismuistojaan. Tapasimme juhlilla myös näitä mukana olleita "heimolottia".

— Kuinka te naisena tulitte lähteneeksi mukaan sotaan vieraaseen maahan?

Sairaanhoitajatar Maija Rautasta on vaikea saada haastatelluksi, sillä rintamatoveri toisensa jälkeen tahtoo puristaa pidetyn sotasisaren kättä ja puhua yhteisistä rakkaista muistoista.

— Olin tutustunut eversti Kalmiin ja hän oli herättänyt minussa oikean heimohengen. Ja kun sairaalavelvollisuuteni olivat estäneet minua osallistumasta omaan vapaussotaamme, tahdoin nyt tarjoutua täyttämään velvollisuuteni. Ja pääsin mukaan, ainoana naisena 56-miehisessä joukossa. Mutta sotatoveruutemme oli erinomainen, ja saimme tehtävämme suoritetuksi, vaikkakin ambulanssimme joutui toimimaan mitä vaikeimmissa oloissa.

Sairaanhoitajatar Alli Ahovaara kertoo olleensa jo Suomen vapaussodan aikana palveluksessa, tosin joutuen hoitamaan punaisten haavoittuneita. Heimoinnostus oli vanhastaan veressä, joten tuntui luonnolliselta lähteä jatkamaan vapaussodan työpalvelua

apauden puolesta

Rouva Kuperjanov.

heimomaahan. Hänet oli määrätty Tallinnan suomalaiseen sotilassairaalaan, joka ensin oli toiminut Diakonissalaitoksessa, sittemmin Aatelisklubin huoneistossa. Siellä hän joutui ummistamaan monen urhoollisen sotilaan silmät ja joskus tekemään surullisen saattomatkan kukkasin peitettyjen arkkujen mukana kotimaahan.

Eräs juhlille saapunut ambulanssin lääkäri antaa täyden tunnustuksen avustajilleen:

— Suomalaiset hoitajattaret olivat korkeassa kurssissa. Siinä työssä vaadittiin hermoja, kylmyyttä ja järjestelykykyä, sillä naisetkin joutuivat toimimaan mukana kaikissa olosuhteissa: ambulanssissa, junissa, ensiapuasemilla, sairaaloissa, vieläpä rintamalla saakka, pitemmällä kuin mitä sallisin — en nimittäin soisi naisen joutuvan sairaaloita pitemmälle. Mutta oli pakko. Ja onneksi meillä oli hoitajattaria oikein prima-lajia! On ihanaa, että Suomella on tulevaisuuden sotaa varten lottajärjestönsä. Sitä olisi kaivattu silloinkin!

Juhlille oli kutsuttu eestiläisten juhlavieraiden joukossa myöskin rouva Alice Kuperjanov, luutnantti Kuperjanovin leski. Hänen miesvainajansahan on suorastaan kansallissankarin maineessa Eestissä sekä kansallisen suojeluskunnan järjestäjänä ennen vapaussotaa että yltiöpäisestä urhoollisuudestaan kuuluisaksi tulleen sissipataljoonan päällikkönä. Pajun taistelussa 31. I. 1919, jossa Pohjan pojatkin saivat tulikasteensa, luutnantti Kuperjanov haavoittui kuolettavasti.

Rouva Kuperjanov oli ollut miehensä mukana rintamalla koko ajan. Raskasta vain oli vaimon saattaa miehensä Tarton sairaalaan — kuolemaan.

— Kertokaa meille Eestin naisten osanotosta vapaussotaan!

— Sota tuli meille yllättäen. Viikon kuluessa mm. piti saada kenttäsairaala pystyyn. Mutta ei vitkasteltu. Kun sotilaat läksivät rintamalle, olivat naiset kaikkialla valmiina tarjoamassa heille ruokaa, teetä ja voileipiä. Kaikki piti tehdä yksityisiltä kerätyin varoin, valtio ei voinut antaa mitään. Minun miehenikin oli jo vainaja, kun sain nostaa hänen ensimmäisen palkkansa.

Rintamatoverit tekevät kunniaa heille, jotka Eestin vapaus lunnaiksi vaati.

Rintamantakaisen huoltotyön järjestämiseksi perustettiin järjestö "Yhistöö" (=yhteistyö).

Säveltäjä Miina Herman ja rouva Kuperjanov olivat menneet ylipäällikön, kenraali Laidonerin puheille ja pyytäneet saada järjestää varustukset sotiville. Laidoner oli tosin luvannut, mutta oli epäillyt kovin, pystyisivätkö naiset suoriutumaan näin vaativasta työstä. Mutta kaikki kävi yli odotusten. Naiset kaikista piireistä tulivat mukaan, koulutyttöjä ja vanhoja mummoja myöten, miehistäkin ne, jotka korkean iän tai muun syyn vuoksi eivät voineet ase kädessä maataan palvella. Ainutlaatuinen innostus vallitsi. Sukkia kudottiin päivät päästään, varusteita ommeltiin ja muonaa koottiin. Perheet aivan pyrkivät jäämään hoidotta! Niinpä voitiinkin lähettää paketti toisensa jälkeen rintamalle tuomaan ruokaa, lämmintä

Jatk. siv. 28.

Hyviä kirjoja

Kolmas valtakunta.

JOHANNES ÖHQVIST: Kolmas valtakunta. Suomennos saksalaisesta käsikirjoituksesta. Väinö J. Vatanen. Otavan kust. Siv. 324. Hinta 75:—, kangaskansissa 90:—.

Saksaa esittävistä teoksista on Johannes Öhqvistin varmaankin kaikkein objektiivisimpia. Kolmas valtakunta on historiamaisen asiallisesti kirjoitettu. Kirjan lopussa on esitystä todistavien tapahtumien luettelo samoinkuin katsaus v:sta 1918 Saksan kohtaloihin. Teosta valaisee 31 kuvaliitettä.

Saksa on nykyvuosien suuria valtiollisia ja kansallisia ihmeitä. Se on kuluneitten 20 vuoden aikana ehtinyt vajota eurooppalaisesta keisarivallasta liberalistis-marxilaisen "kansanvallan" syvimpään rappioon, niin alas, että vain täydellinen orjuus sillä enää oli rappiosta kokematta. Siltä oli Versaillesin rauha riistänyt omaisuuden, työmahdollisuudet, sen työväki kärsi tyttömyyttä ja nälkää, sen rahalla ei ollut edes paperin arvoa, mille miljaardeja oli painettu, sen elämää raatelivat sisäiset melskeet, kommunismi ja ateismi tekivät tuhoisaa jälkeä, siveellinen rappio kasvoi ja valtakunnan johtaviin asemiin työntyi joka alalla yhä enemmän vieras rotu — juutalaiset, niin että kaikki merkit ennustivat täydellistä luhistumista. Sellaisen pimeyden keskellä sai *Adolf Hitler kansallisen kutsumuksensa.* Hänen taistelunsa maan puolesta alkoi. Raskas taistelu, kärsimyksistä ja uhreista rikas. Mutta suorastaan profeetallisella näkemyksellä johti Hitler toivottomalta näyttävää kamppailua vuodesta vuoteen läpi tappioitten ja pettymysten. Ja Saksa sai kokea suuren ihmeen. Kansa löysi itsensä, yhteytensä, isänmaansa. Valtava nousu yhdisti tuon hajanaisen kansan pelastamaan isänmaan ja kansallisen elämän. Syvyyksistä lähti Saksan tie taas kulkemaan kohti voimaa ja kunniaa Adolf Hitlerin johtaessa.

Kolmas valtakunta teoksessa kirjoittaja selostaa perusteellisesti kansallissosialistisen maailmankatsomuksen, sen vaikutuksen valtiolliseen, yhteiskunnalliseen, taloudelliseen, kirkolliseen ja sivistykselliseen elämään. Kansallissosialismin vaikutuksen yksilöön ja kotiin. Kirjoittaja kertoo valtavasta työrintamasta, johon taloudellinen nousu perustuu, naisten työstä, nuorisokasvatuksesta, leireistä, "voimaa ilosta"-järjestön toiminnasta, kouluista, yliopistoista, valtion ja kirkon suhteista, lainlaadinnasta, kirjallisuudesta, lehdistöstä, taiteesta. Tuskin mikään ala jää koskettelematta. Kirjoittaja pyrkii, kuten sanottiin, ehdottomaan totuudenmukaisuuteen. Ja hän on onnistunut. *Hän on luonut tiiviin, kiintoisan ja kirkkaan kuvauksen uudesta Saksasta, joka kaiken kaikkiaan on aikakautemme ihmeellisimpiä ilmiöitä. Merkitsevimpiä ja vaikuttavimpia koko nykyaikaisessa maailmantilanteessa.*

Erinomaista, että teos on suomeksi käännetty. Julkisessa sanassa painetaan meillä vasemmalla eritoten niin paljon vääristeltyä ja irvokasta nimenomaan Saksan oloista, että joskus toivoisi mokomaan valheeseen puututtavan. Johannes Öhqvistin teos julistaa tässä meillä hyvin tarvittavaa totuutta. Toivottavaa on, että teos saa laajan levikin. Se ansaitsee sen.

H. R.

Totuuksia arasta asiasta.

IIVARI LEIVISKÄ: Suomi, Ruotsi ja Ahvenanmaa. — Hinta 5:—. Jakaja: Akateeminen Kirjakauppa.

Mikä erinomainen kirjanen! Juuri nyt. Politiikkaa suomalaisen tiedemiehen kynästä! Totuutta asiasta, josta puhutaan tällä hetkellä joka puolella. Mutta puhutaan asian vierestä ja vaietaan totuus.

Professori Leiviskä sensijaan sanoo suoraan. Hän kertoo Ahvenanmaan vaiheet aikaisista vuosisadoista. Tuo julki asiat ja sopimusten kohdat, jotka näyttävät, ettei Ruotsilla ole mitään asiaa tulla puhumaan Ahvenanmaasta ei sitä ei tätä. Että Ruotsilla on vain häpeällistä kärkkymistä Ahvenanmaahan nähden, että Ruotsi ei vähempää kuin *kuudesti* on yrittänyt riistää Suomelta Ahvenanmaan. Esim. 1918 talvella, jolloin Suomi oli suuressa hädässä, lähetti se sotaväkensä ja riisti suomalaiset suojeluskunnat aseista.

Professori Leiviskän kirjasessa kerrotaan myös se, että Ahvenanmaalla on puuhailtu väestön kesken salaa ja julki liittymistä Ruotsiin. Siitä on Suomen hallitus vetänyt kuitenkin sellaisen johtopäätöksen, että mm. sai eduskunnan v. 1920 hyväksymään ainutlaatuisen laajan itsehallinnon Ahvenanmaalle. Sen nojalla Ahvenanmaan väestö tekeekin melkein mitä tahtoo eikä Suomen esivalta ole millänsäkään noiden saarialamaistensa edesottamuksiin nähden. Professori Leiviskä tehostaa kirjasessaan Ahvenanmaan merkitystä Suomen lukkomaakuntana ja pitää *välttämättömänä, että Suomi sen linnoittaa yksin.* Hänellä ei ole samaa luottamusta Ruotsin puolueettomuusystävyyteen eikä voimiin hätätapauksissa kuin Suomen nykyisellä hallituksella. Professori L. uskoo, että ainoa apu, minkä Suomi voisi hädässä saada, olisi saatavissa sieltä mistä 1918 — Saksasta. Viisas, terävä kirja. Luettava.

H. R.

Kaunista luettavaa.

SAIMA HARMAJA: Kootut runot. WSOY. — Hinta 80:—, kang. 100:—, nahkas. 125:—.

Kuin joululahjaksi Suomen kansalle ilmestyi kokonaisuudessaan nyksiläisen runoilijaneidon runoilijatestamentti, josta jo neljänä eri kokoelmana aikaisemmin ilmestyneet runot olivat näyttäneet, mikä arvo tällä testamentilla todella on. Paitsi ennen julkaistuja runoja on tähän kokoomateokseen otettu joukko "jälkisatoa" sekä oma elämäkerta ja otteita päiväkirjasta niiltä vuosilta, jolloin Saima Harmajan runoilijakehitys tapahtui, siis 12—18-vuotiaana. Lukija yllättyy näitä rajavuosia, mutta kysymyksessä on runoilijaksi syntynyt ihmelapsi, jonka päiväkirjan ja runojen ihmeellistä kypsyyttä siinä iässä, jolloin yleensä ollaan lapsellisen huolettomia koulutyttöjä, hartaana ihailee. Saima Harmaja itsekin tuntee olevansa erilainen kuin muut ja kärsii luomistuskansa pakosta, joka ei salli hänelle huoletonta ja onnellista lapsuutta, vaan ikäänkuin uuvuttaa hänen hennon ruumiinsa.

Ei voi olla kauniimpaa kuvaa nuoren, puhtaan sielun kasvamisesta kohti ikuisuutta ja Jumalaansa kuin on Saima Harmajan perintö, runous ja koko hänen elämänsä. Se on kuin kauneuden temppeli, johon meidän nykyajan arkisten ja levottomien ihmisten pitäisi käydä sisälle löytääksemme hyväätekevää rauhaa, kohotusta mielellemme, tunteaksemme kuin heijastuksen "syvemmiltä lähteiltä", joista runoilija itse sanoo vähän ennen kuolemaansa 24-vuotiaana: "Syvemmille lähteille jo varhain ehkä joutua on osa parhain".

E. V.

Harras kuvaus.

LEMPI AHLA: Jumalan pieni köyhä. Franciscus Assisilaisen elämä. 18 liitekuvaa. Siv. 152. Hinta 38:—, kangaskans. 48:—.

Viehättävä, harras kuvaus pyhän miehen elämänvaiheista. Kirja vaikuttaa puhtaudellaan syventävästi ja virkistävästi, on mitä sopivinta luettavaa esim. iltahetkenä.

H. R.

Maahengen ylistystä.

EEVA OLLINAHO: Viittatie. — WSOY. — Hinta 50:—, kangask. 65:—.

Tämä romaani kuuluu Werner Söderströmin esikoisromaanikilpailun osanottajiin, joskaan ei voittajiin. Se tuo esiin kirjallisuudessa vähemmän käytetyn aihepiirin — maatalousharjoittelijain elämänympäristön. Päähenkilö Asta Auvola on kaupunkilaistyttö, joka tuntee vetoa maahan ja lähtee reippaasti oikein ammatikseen opettelemaan maataloutta. Romanttinen rakkaussuhde naapurikartanon pehtorin kanssa tuo vaihtelua raskaan maataloustyön lomassa.

On mielenkiintoista katsella suomalaisen maalaistalon elämää maatalousharjoittelijan näkökulmasta. Kirjasta puhuu voimakkaasti rakkaus maahan ja maalaiselämään, maatyöhön, joka aina parhaan tyydytyksen tekijälleen tuottaa.

E .V.

Saksan naisylioppilaiden kirjeitä työpalvelusta.

"Tehdaspalvelu" on muoto naisten työpalvelua Saksassa, jota meillä vähimmin tunnetaan. Sen tarkoituksena on vapauttaa lepoatarvitsevia työntekijättäriä etupäässä äitejä ja nuoria työntekijättäriä, lyhyemmäksi tai pitemmäksi ajaksi, tavallisesti 4 viikoksi työstä järjestämällä heille palkattomia sijaisia. Seuraavassa kuvaavat muutamat "tehdaspalvelussa" olleet naisylioppilaat kokemuksiaan:

"Työntekijätär, joka minun tuli vapauttaa, toi minulle tuliaisiksi kukkia ja huolehti minusta liikuttavasti. Hän selitti minulle herttaisesti uuden työni, minun tuli työntää märkiä vaatteita kuivauskoneeseen. Myöhemmin hän välillä tuli kysymään, oliko minun vaikeaa kestää pitkää seisomista."

"Minä työskentelen koneosastolla. Täällä valmistetaan aamusta iltaan tötteröitä. — Mikä pieni, vähäpätöinen esine onkaan pieni leipurin tötterö. Vain se, joka on ollut mukana valmistamassa sitä, tietää miten monimutkainen laitos se on. Jokatapauksessa valmiit tötteröt putoavat koneesta, ja minun tehtäväni on ottaa ne nopeasti ja pinota torneiksi. Samalla kertaa on huolehdittava tötteröiden muodosta ja koneen mahdollisesta oikuttelusta. Aluksi minusta tuntui mahdottomalta pysyä mukana tässä hurjassa vauhdissa. (Koneesta tulee 200 tötteröä minuutissa). Mutta vähitellen opin. Huomaan miten käteni tulevat nopeammiksi, nyt minä jo hallitsen konetta eikä se minua. Jos hetkeksi pysähdyn, kasaantuu tötteröitä niin paljon, että ne putoavat lattialle ja kone täytyy pysähdyttää. Minä huomaan jo, että pystyn tekemään työtä yhtä nopeasti kuin tottuneetkin tytöt."

"Ennenkuin aloimme työmme, oli meillä yhteinen illanvietto työntekijättärien kanssa, jotka meidän piti vapauttaa. Monet heistä eivät voineet käsittää, että heille todella tulisi niin pitkä lepoaika."

"Vasta nyt, kun olen työskennellyt tehtaassa, huomaan miten väärä käsitykseni työstä ja työntekijöiden elämästä on ollut. Minulla on nyt aavistus siitä, mitä merkitsee seistä päivästä päivään koneen ääressä, tehdä aina samaa, yksitoikkoista työtä ja ansaita sillä juuri niinpaljon, että tulee toimeen. Suurin ilomme on, että toverillinen suhde niin pian syntyi varsinaisten työntekijättärien ja meidän välillämme. Alussa oli suhtautuminen hyvinkin epäluuloista, mutta ihmeen pian he ottivat meidät piiriinsä ja kertoivat meille suruistaan ja iloistaan. Ja vähitellen he halusivat kuulla jotain meistäkin . . ."

"Niille, jotka tulevat meidän jälkeemme tänne, tahtoisin sanoa pari vakavaa asiaa: älkää pettäkö teille ehkä vapaaehtoisesti tarjottavaa luottamusta. Ei riitä, että tekee työnsä kunnollisesti ja ahkerasti. On myös perinpohjin väärin pitää suuria puheita, olla teeskennellyn ystävällinen ja tunkeutua työtoverin yksityisasioihin. Työläisellä on hyvin herkkä vaisto, joka sanoo, mikä on oikeata, mikä teeskenneltyä. Te ette myöskään tule tänne opettamaan vaan oppimaan."

K—na.

Koululaiset politikoivat

Askeisten koululaiskuulustelujen aikana kerrotaan V:n kaupungissa tapahtuneen seuraavanlainenkin "poliisikuulustelu":

Tyttökoulun johtajatar:

— Oletteko te käyneet täkäläisessä Karhu-kahvilassa?

Tyttö:

— Olemme.

Johtajatar:

— Politikoitteko te siellä?

Tyttö:

— Politikoimme.

Johtajatar:

— Mistä te sitten puhuitte?

Tyttö:

— Pojista.

Esirippu.

Hm. Käsky on käynyt ulos hallitukselta, että kysykääs taas niitten pikkutyttöjen ja -poikien politikoimista, koska asiasta on jatkuvasti vaaraa kansanvallalle. Ja nyt nuo samat pikkulapset kulkevat ylpeinä ja nokka pystyssä, kun valtakunnan suurimmat herrat kesken kiireiden noin huomasivat heidät.

Ja lakkasivatko politikoimasta?

Vielä mitä. Tähän asti sitä ei ole tehty, ellei nyt politikoimiseksi voi katsoa sitä, että on käynyt isän kanssa Kekkosta kuulemassa. Mutta ken hiukankin tuntee lapsia, hän tietää kyllä, että nyt se vasta alkoikin. Missä kaksi tai kolme kokoontuu nurkan takana, siellä pienet päät keittävät "politiikkaa", koska se on jotain merkillistä ja salaperäistä, johon voi kuulua yksin poikatovereista puhuminen.

Mitä on politiikka, kas se on kysymys, jota varmaan vilkkaasti pohditaan, paljon ja väärin. Pienet poikaset ja tyttölapset kokoontuvat toistensa luokse ja katso: sitten he "politikoivat". Salaisesti ja kenenkään tietämättä, koska se on jotakin niin pahaa, että siitä rangaistaan. Ei uskouduta enää vanhemmillekaan kuten ennen.

Pelkään, että hallitus vähemmän harkitulla toimenpiteellään saattoi aikaan pienen valonaran kohdan nuorten elämään, veti erottavan langan lasten ja kodin sekä koulun väliin. Sen ei tarvitse olla mikään piikkilanka. Riittää, kun se on näkymättömän hiuksen vahvuinen.

Ja kaikki aivan turhan vuoksi. Ei edes valtionsyyttäjä Planting saanut lasten ja imeväisten suusta tunnettuun oikeusjuttuunsa sitä raskauttavaa materiaalia, jota ilmeisesti tovottiin.

Olen kuullut sanottavan, ettei muurahaispesää voi rauhoittaa työntämällä siihen kepillä. Mahtaako asiassa olla perää?

Kuinkahan olisi, jos koululaisiin nähden tehtäisi eräs kokeilu. Sanottaisi esim., että siihen ja siihen luokkahuoneeseen ei saa millään mennä eikä semminkään saa kurkistaa kattoa kohti ollenkaan. Mikä olisi seuraus? Ihan kihisevä uteliaisuus ja lähin tulos se, että jok'ikinen kyselisi toiselta, j o k o olet käynyt katsomassa, mitä siellä on. Kahden päivän kuluessa viimeistään kaikki olisivat hiipineet tuohon kiellettyyn paikkaan. Kaikkein kilteimmät ja kuuliaisimmatkin oppilaat.

Sellaisia ovat nuoret. Minulla on tasavallan turvallisuutta järkyttävä epäilys, että nykyiset ministeritkin ovat nuorina olleet nuorten kaltaisia.

Ja tarkoitan tällä sitä, että he silloin ovat olleet tavallisia nuorukaisia, joista odotettiin kunnon kansalaisia.

Jaloveikko.

VELJESKANSAN . . .

Jatk. siv. 25.

verhoa sekä ennen kaikkea tervehdystä rakastavilta isänmaan tyttäriltä.

Tähän vapaehtoiseen sodanaikuiseen maanpuolustuspalveluun pohjautuu myöskin Eestin naisten nykyinen maanpuolustustyö: N a i s k o d u k a i t s e (Kodinsuoja). Juhlien kutsuvieraina olivat sekä tämän järjestön alkuunpanija ja monivuotinen puheenjohtaja, rouva M a r i a R a a m o t, että nykyinen puheenjohtaja, rouva M ä n n i k. Viimemainittu kertoo järjestöstään, joka on syntynyt 14 vuotta sitten Suomen Lotta-järjestöä esikuvanaan käyttäen ja joka käsittää nykyään n. 18000 jäsentä. Sen henki on, niinkuin meilläkin, vapaussodan kallista perintöä.

On väitelty siitä, miten paljon suomalaisten apu Eestin vapaussodassa merkitsi. Olkoonpa, ettei se olisi suuria merkinnyt — jokainen maahan tahtoo kunnian, että on itse taistellut vapautensa, emmehän mekään pidä saksalaisten apua meidän vapaussodassamme ratkaisevana — mutta joka tapauksessa se on luonut verisiteen kahden veljesmaan välille, siteen, joka on lujempi kuin juhlahetkien tunnelmointi ja kauniit puheet. Ja tästä kylvöstä kasvaa vielä todellinen veljeys näiden kahden kansan välille — k o k o kansojen!

E. V.

SALUS SAIRAALA (omist. M. ja I. Rytkönen)
It. Kaivopuisto 23. Oma keskus. Vaihde 20 747—20 748

Kirurgi-, sisätauti- ja synnytysosasto
Hinnat 65—115 mk. Lääkäri potilaan valinnan mukaan.

Talousopettaja-emäntä:

Kun perheen nuorimmalla on merkkipäivä,

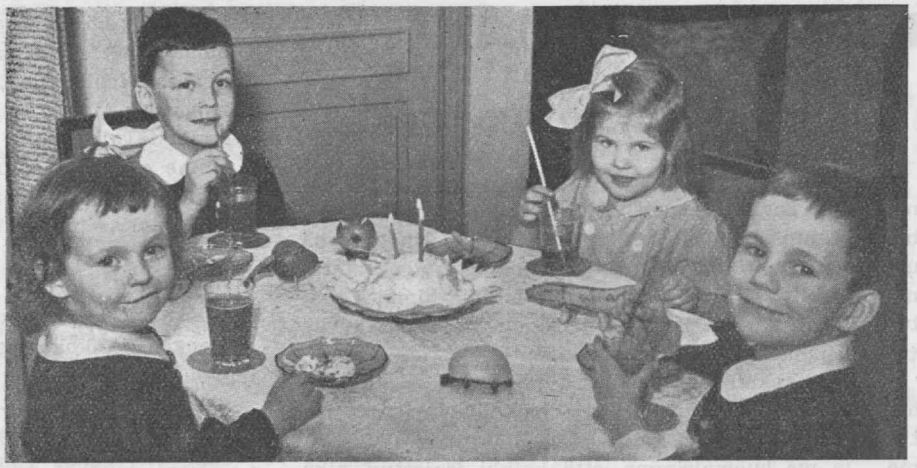

Pikkuväen oma pöytä. Mehu juodaan olkipilleillä laseista. Pullakakku ja hedelmäeläimet riittävät herkuiksi.

järjestää äiti päivänsankarille juhlapöydän. Vieraiksi kutsutaan naapurin Kaija sekä joku muu asiaankuuluva leikkitoveri ja paras ystävä. Mutta jos suunnilleen samanikäistä sisarusparvea on useampi jo samassa talossa, ei äiti useinkaan halua koota monilukuista vierasjoukkoa. Pikku väki vain tulee rauhattomaksi liiassa hälinässä.

On oikein hyvä, jos äiti joskus jaksaa ja ehtii järjestää tällaisen pienen juhlahetken, Matin tai Liisan oikein oman juhlan. Nimi- tai mieluummin syntymäpäivä, jonka pikku juhlija tuntee ikäänkuin arvonkorotuksena, on tähän sopiva aihe. Ja pienokaisten vilpitön ilo korvaa äidin vaivat. Tarjousten ei tarvitse suinkaan olla runsaita, päinvastoin noudatettakoon yksinkertaisuutta, ettei lapsi jo pienestä totu monenlaisiin herkkuihin. Tärkeintä juhlapöydässä on, että siinä on jotain erikoista, koristelua t.m.s., joka lasta ilahduttaa.

Lapsijuhlat ja -vierailut järjestetään mieluummin keskipäivällä. Silloin pikku väki on virkeimmillään ja jaksaa parhaiten nauttia juhlahetkestään sekä ehtii rauhoittua päivän jännityksistä ennen nukkumaan menoa. Aikuisille tarjottaisiin tuohon aikaan kahvia. Mutta sitä ei koskaan anneta lapsikutsuissa. Harvat lapset ovat siihen tottuneetkaan ennen kouluikään

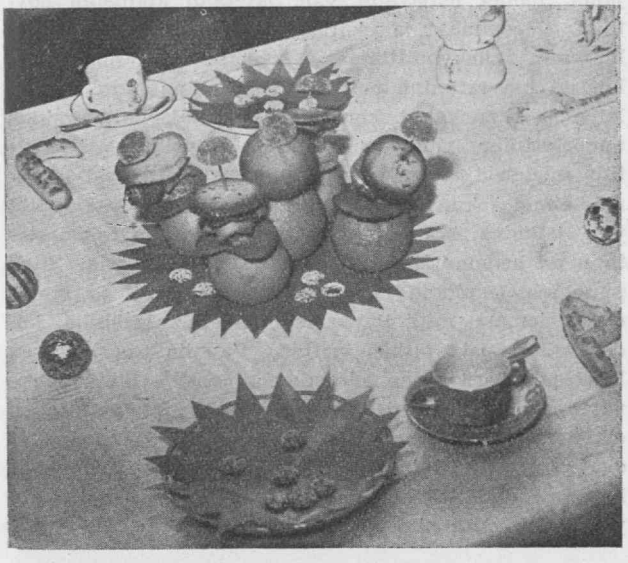

tuloaan. Kahvin asemesta annetaan kuumaa tai kylmää mehua, mietoa teetä, kaakaota tai ehkäpä vain lasillinen maitoa. Leivonnaiset eivät saa olla runsaita ja erikoisia. Lapsivieras ei arvostele, ei katso tarjottavien hienoutta tai runsautta eikä jaksa syödä monia lajeja. Joku erikoismuotoinen vehnäleipä saattaa olla paras tarjous, joka vielä jälkeenpäinkin muistetaan. Jokaiselle leivottu, oma nimikirjain on yleensä hyvin mieleinen pöydäntäyte ja -koriste. Sellainen on myös mukavana paikkamerkkinä pöydässä. Pöytään istuttaessa kehoitetaan jokaista etsimään oma kirjaimensa, ja niin on kullakin paikka selvillä. Joku piparkakku tai muu pikkuleipä lisänä, ja muutapa tuskin enää tarvitaankaan. Äidin ei pidä vaivata itseään turhaan esim. kakuilla t.m.s., eivät ne lasten mielestä ole niin tärkeitä juhlan tekijöitä kuin aikuisille. Mauste- ja erilaiset täytekakut eivät tahdo tulla syödyiksikään.

Kakku on tietenkin koristettava juuri erikoisesti päivän merkityksestä kertovaksi, syntymäpäivänä sankarin ikää jollain tavoin ilmoittaen, nimipäivänä taas tuoden nimen julki. Karamellit, hedelmäsuikaleet ja pienet kynttilät ovat tähän parhaita koristeita. 5-vuotiaana ei nuori neitikään halua salata ikäänsä!

Jos myöhemmin leikin lomassa vielä tarjotaan jotain, sopivat terveelliset hedelmät siihen parhaiten. Karamellitarjouksia säännöstellään, etteivät sekä omat lapset että vieraat syö itseään kipeiksi tai ainakin pahoinvoiviksi. Liika imelän syönti hävittää myös ruokahalun, joten kutsujen jälkeen ei tahdo päivällinen maittaa.

Lehtemme viime numeron kirjoituksessani ehdotetuista, aikuisten pöytään kahvin lisäksi sopivista välitarjouksista monet hyvin ilomielin otetaan vastaan myös lasten kutsuissa. Vesipuolukat hillon kanssa,

Keltaisesta kiiltopaperista leikatut aurinkonaamat, joissa on suklaanapit silminä, värilliset suklaapallot, appelsiineihin pistetyssä tikussa pikkuleivät, marmelaadit y.m.s. ja jokaisen omat syötävät nimikirjaimet tekevät lastenpöydän "kivaksi".

LUKIJAKUNNALTA:

Keskinäinen sovintomme!

Maassa rauha, ihmisillä hyvä tahto — eikö se ole samaa kuin sovinnollisuus! Sitä juuri, sovinnollisuutta, hyvää tahtoa ihmisillä tahtoisin tämän lehden yhä uudelleen ja uudelleen teroittavan meille, anteeksiantamisen mieltä, ei ylimielistä ja välinpitämättömältä tuntuvaa, vaan lämpöä ja ainakin ymmärtämystä ja hyvää tahtoa puhuvaa anteeksiantavaisuutta.

Kunpa hankauksien sattuessa jaksaisimme kukistaa oman Minämme ja pysyisimme paikoillamme optimistisina ja nöyrinä, niin kyllä *aika* silloin tulisi avuksemme. Ja me huomaisimme, että kaikki järjestyy, aika hioo kulmia sekä meissä että muissa yhtä varmasti kuin kosken vesi kiveä! Malttakaamme mielemme, kukistakaamme itsekeskeinen Minämme, ja me huomaamme, että optimistisesti odottava voittaa ajan avulla aina!

Kaikkia meitä tarvitaan, asia on asetettava niin korkealle, että se nostaa meidätkin kynnyksen yli — *syrjään* emme saa missään tapauksessa astua! Eikä meidän teekään mieli astua syrjään, jos emme katsele ketään eikä mitään minä-keskeisesti tai pahansuopaisuuden näkökulmasta, vaan uskomme kerta kaikkiaan, että kanssaihmisemmekin tarkoittaa parasta, vaikka hänen tapansa sillä hetkellä ehkä loukkaakin sitä arkaa ja hemmoteltua Minää.

Huomatkaamme ennenkaikkea *itsemme* matalamieliohje, mutta sitä kannattaa yrittää — ennenkaikkea seksi, *ei koskaan* toista! Se on korkealle asetettu oman mielenrauhamme vuoksi! Kun tuntuu vaikealta unohtaa loukkausta, niin ajatelkaamme Isä-meidän-rukousta: Anna meille anteeksi — *niinkuin* (siis samalla tavalla kuin) me annamme niille, jotka —. Jos emme osaa antaa anteeksi, siis niin täydellisesti, että emme koskaan siihen viittaile emmekä sitä enään elättele mielessämme, niin emme myöskään voi yhtyä Isä-meidän-rukoukseen, ellemme halua rukoilla tuomiota itsellemme.

Kun me esimerkiksi kilvoittelemme saman kansallishengen ja kokonaisedun puolesta, niin saattaa joku innoissaan helposti astua toisen varpaillekin, mutta meillä ei ole oikeutta sellaisen vuoksi astua syrjään eikä harjoittaa mustamaalausta. "Puhuen asiat paranevat", sanoo sananlasku, ja varmasti paranevat, kunhan voitamme aikaa, ellei puhetaitomme riitä. On kai suomalainen sentään pohjaltaan oikeamielinen, kunhan vain asioiden oikea laita hänelle "valkenee", vaikka siihen usein tarvitaankin kärsivällisyyttä.

Uskokaamme toisistamme aina hyvää — *se* ei vahingoita ketään. "Älkäämme myöskään kysykö, mitä kukin oli ennen", opetti Valkoinen Kenraalimme — kunhan vain nyt kukin on "mies paikallaan". Ja muistakaamme, ettei muutamassa viikossa, ei edes muutamassa kuukaudessa muita opita tuntemaan, eivät liioin muut meitä. Siis painakaamme mieleemme: Olkaamme viimeiseen asti optimisteja. Ja katso: Maassa on rauha ja ihmisillä hyvä tahto, vaikka ei ole joulukaan; omassa mielessämme on rauha ja alamme ymmärtää muitakin, joilla on hyvä tahto.

T. V.

---

erilaiset marjasäilykkeet, jäätelö, pappilan hätävara, ovat kaikki miltei joka lapsen herkkuja. Hauska lisätarjous ja samalla myös mieluista toimintaa tulee, kun lapset saavat kukin itselleen vatkata n.s. "hoppenpoppelia", munankeltuaista ja sokeria sekaisin. Tästä lapset pitävät ja saavat samalla raa'an munankeltuaisen vitamiinit ikäänkuin leikin varjossa, huomaamatta hyväkseen. Jokaisen paikalle pannaan lasiin munankeltuainen ja lusikka, sokeriastiasta ottaa jokainen itse sokeria, ja niin alkaa hauska kilpavatkaaminen. Kevään tullen ja munien halvetessa pidetään siis muistissa tämä tarjous.

Mitä tulee merkkipäiväpöydän koristeluun, kiinnitetäänkin siihen suurin huomio. Mutta tulokset on saatava halvoin, yksinkertaisin keinoin. Perheen pikkuväen juhlat eivät saa tulla rahallisesti rasitukseksi kodille. Ja yhtä hyvä saavutetaan vähälläkin, kun vain äidiltä liikenee hiukan aikaa valmisteluihin. Mutta juuri tässä puuhassa täytyy lasten saada olla äidin mukana. Miten jännittävää ja hauskaa se onkaan! "Mikä tästä tulee?" "Miksi tämän otit esille?" "Tämä on eri kivaa!" Kysymyksiä ja huudahduksia satelee lakkaamatta. Ja jos sitten lapsi itse saa työkseen leikata äidin antamien mallien mukaan jonkun paperisen pöytäkoristeen, ottaa kaapista omat kuppinsa esille y.m. pikku hommaa, on tämä valmisteluhetki miltei yhtä tärkeä kuin itse juhlatilaisuus. Lasten toimintatarve on saanut tyydytystä ja ikävystyttävä odotus hävinnyt.

Ensimmäisenä ehtona lastenpöydän koristelussa pitäisi olla, ettei siihen panna mitään arvokasta, helposti särkyvää ja kaatuvaa. Pikku väki ei näet malta pysyä hiljaa pöytänsä ääressä, joku voi innostuneena hypähtää seisomaan tai kurottaa kaukaa, ja silloin kävisi huonosti äidin hienojen tavaroiden. Kukkamaljakot, monet leipävadit y.m. jätetään aikuisten pöytään. Hedelmät ja karamellit joko matalissa, mieluummin särkymättömissä vadeissa tai hauskoina, koristavina ryhminä puhtaalla pöytäliinallakin, vehnäleipä ja piparkakut kernaasti jo jokaiselle valmiiksi annostettuina, siinä mukavimmat tarjoilutavat. Erittäin mieleisiä ja mukavia pöydänkoristeita ovat hedelmäeläimet, kun siis tikkuja, manteleita, pähkinöitä y.m. jalkoina, korvina ja häntinä käyttäen muodostetaan eri hedelmistä mitä moninaisimpia eläimiä. Siinä puuhassa mukana ollessaan innostuvat jo lapset ehdottelemaan mitä ihmeellisimpiä etelän eläimiä, joiden valmistusta pitäisi yrittää. Ja niin saa jokainen lapsi pöydässä oman nimikkoeläimensä. Siinä seisovat pöydällä koirat, possut, kilpikonnat, ketut y.m. eläimet hyvässä sovussa keskenään. Suklaapallot ovat myös erittäin suosittuja koristeita ja tuovat hauskan, jännittävän hetken, kun ne saadaan avata ja katsoa, mitä niiden sisässä on.

Johtajan tytär

Kirj. Auni Nuolivaara

(Jatkoa)

Ken oli nähnyt tanssiaisten valmistelut tehtailija Kuokkasen talossa, oli kenties luullut, ettei sen komeammin enää voisi juhlia varustaa. Mutta se oli erehdys. Kuuliaisten valmistelut ne vasta olivat jotain. Jo viikon edeltäkäsin kauppalan köyhät vaimot sitoivat seppeleitä saaressa.

Keittäjiä kuulusteltiin aina toisesta läänistä, ruokia ja juomia samoin. Ja kaupungista tilattiin soittokunta ynnä ilotulitustarpeet — juhlat siirtyivät syyskuun puolelle. Estin olisi oikeastaan pitänyt matkustaa omaan koulukaupunkiinsa, mutta täti Kuokkanen pakoitti hänet siirtymään paikkakunnan yhteiskouluun, sillä morsiamen kannalta Esti oli välttämätön talossa.

Niinpä suuren päivän valjetessa sitten köynnökset komeilivat porttien ja ovien yllä ja huvimaja oli kuin satulinna kirjavine lyhtyineen, köynnöksineen ja soittolavoineen. Tallin ja makasiinin seinät olivat uudestaan maalatut. Palvelijat ja kyypparit juoksentelivat pihamaalla, konttoristit ja puotipojat tupakoivat porteilla kukka napinlävessä — he olivat uteliaita näkemään soittokunnan saapumista. Ja jos ulkona oli juhlaisaa, mitä sitten sisällä! Kaikki oli valmista.

Yhtä vain vielä talosta puuttui: sulhasta.

Johtajanrouva, Esti ja Hilla kävelivät rauhattomina juhlahuoneissa ja kurkistelivat vuoroin kustakin kadunpuoleisesta ikkunasta. Kadut näyttivät melkein tyhjiltä — oli kirkko-aika. Vieraat olivat kutsutut vasta päivällisille. Mutta olisihan nyt sulhasen pitänyt saapua ennen toisia vieraita! Johtajanrouva alkoi kovasti hermostua. Hänen täytyi nauttia sydäntippoja.

Mutta mitä! Sotilaspuku välähti Estin silmiin kadunkäänteestä! Oikein! Sieltä luutnantti Klingert sittenkin tuli omassa persoonassaan — kävellen, mutta — — — Äiti, tytär ja Esti tuijottivat kukkien lomitse yhtenä silmänä: luutnantin käsivarteen nojasi vieras, tummasilmä nainen, pitkä huitale. Pari läheni hitaasti. Nuori kaunis nainen puheli luutnantin kanssa, he tähyilivät silmät suurina tehtailijan talon koristuksia.

"Tuokohan hän tuon naisenkin tänne? Onkohan se sisar —?"

"Ohihan nuo menevät!" kirkasi johtajanrouva.

"Ei tule menemään ohi, sulhanen!" päätti Hilla ja juoksi portaita alas paraatiovelle ja kadulle. Luutnantti tervehti häntä iloisesti, mutta aikoi jatkaa matkaansa. Silloin Hilla puuskahti:

"Mitä se sulhanen kulkee pitkin katuja eikä tule sisään?"

"Kiitoksia — tulen iltapäivällä, jos herra johtajalle sopii?"

"Nyt jo pitää tulla!"

"Kiitoksia paljon, mutta morsiameni haluaa mennä tänne päin!"

"Enpäs halua! Tahdon, että heti paikalla tulette sisään!" Vieras nainen tuijotti peloissaan Hillaa.

"Kuka tuo on?" jatkoi tämä.

"Hän on morsiameni, ruotsalainen. Hyvä onkin, ettei ymmärrä puheitanne."

"Tuoko? No, mikä jesuiitti sinä sitten olet, kun sulla on kaksi morsianta?" Hilla suuttui. Samoin kävi luutnantin.

"Kaksi! Oletteko hullu?"

"Kaksi kaiketi, koska minä olen yksi!"

"Te —! Ei — nyt pila jo menee liian pitkälle! Mitä te lörpöttelette!" Hän tiuskasi sanat korottaen ääntään ja välittämättä paikalle seisahtaneista ohikulkijoista.

"Siinä mulla hänttö!" huusi Hilla. "Ei muista, vaikka itse minua kosi! Kysytään mammalta!" Ja hän juoksi takaisin sisään huutaen: "Mamma, mamma! Nyt sulhanen sanoo, ettei ole kosinut!"

Luutnantti pyysi morsiamensa odottelemaan läheisessä puistikossa ja harppasi portaat ylös Hillan jälkeen. Hän astui kiihtyneenä saliin.

Syntyi kauhea rähäkkä! Luutnantti noitui ja riehui, sanoi sotilaskunniansa joutuvan naurunalaiseksi koko läänissä tyhmän Hillan vuoksi. Tämä rääkyi vastaan sisuissaan ja todisteli olevansa sittenkin oikeassa, johtajanrouva itki ja voivotteli, selitti papereista ja kuulutuksista — luutnantti huusi vastaan kahdenkymmenen tuhannen lainasta, jonka Hilla korotti kolmeksi kymmeneksi — kai hän sen muisti, vai mitä?

"Niin, mutta kosit sinä kanssa!" kirkui Hilla.

"Teitäkö olisin kosinut!" Luutnantti kirosi, niin että seinät kajahtelivat. Ja tajuttuaan kuulutuksen koko asiallisuuden hän raivosi kuin vangittu jalopeura vaatien hyvitystä.

"Paljonko —?" Herra johtaja oli ilmestynyt kahakkaan.

"Ja te luulette kurjalla rahallanne voivanne hyvittää tämän kaiken!"

"Niinpä luulisin!" vastasi johtaja Kuokkanen tyynesti.

"Entä häväistyksen kirkon pöntöstä!"

"Rauhoittukaa, ei se ole vielä tapahtunut — eikä tapahdukaan! Auto valmiiksi!"

"No jos niin on —". Luutnantti hengähti helpommin oikoen ahdasta kaulustaan.

"Siis paljonko?" Luutnantti heilahdutti ylpeästi päätään ja mainitsi huikean summan. Johtaja käveli rauhallisesti pöydän ääreen, kaivoi shekkivihkon povitaskustaan ja täytekynän rintataskustaan. Ja tehtyään merkintönsä paperiliuskaan ojensi hän sen luutnantille. "Hyvästi, herra luutnantti. Kun elelette säästäväisesti, on teillä nyt leipää joksikin aikaa", hän sitten virkkoi säyseästi, puristi nuoren miehen kättä sekä käänsi tälle sitten selkänsä, hänen täytyi näet kiireesti ajaa kirkolle, jossa oli toimitettava muuan

Kuivasta ja ensiluokkaisesta puusta tehdään HMN tehtaalla *tyylipuhtaita huonekaluja.*

RAAMATUN NAISET . . .

(Jatk. siv. 19).

kiman, vaan rukoilkaa ainoastaan edestäni Herraa Jumalaamme."

Miesten mentyä nuori Judit ensin hartaasti rukoiltuaan rupeaa varustamaan itseään oudolle matkalle. Ensi kerran miehensä kuoleman jälkeen hän riisuu surupuvun yltään, pesee itsensä tuoksuvilla vesillä ja pukeutuu hempeimpään juhlapukuunsa. Sitten matkaan kohti vihatun Holoferneksen leiriä! Judit tiesi, että hän naisellisen kauneutensa voimalla helposti pääsisi sinne, johon jokainen Israelin mies olisi voinut yrittää pääsyä vain henkensä hinnalla. Eikä hän erehtynytkään. Ihastuneena Holofernes silmäilee edessään polvistuvaa ihanaa Israelin tytärtä ja vakuuttaa: "Ole hyvässä turvassa äläkä pelkää, sillä en minä ikänä ole kenellekään vahinkoa tehnyt, joka on antanut itsensä kuningas Nebukadnetsarin alamaiseksi."

Kuinka palavasti mahtoikaan tuo nuori Israelin nainen rakastaa maatansa ja kansaansa, kun hänen täytyi täällä vihollisen läheisyydessä ollessaan alistua teeskentelemään, imartelemaan ja valehtelemaan ja kaiken päivää puhumaan semmoista, mitä sydän inhoten tuomitsi. Mutta perääntyä ei saanut. Tuo näennäisen häpeän tie oli kuljettava loppuun saakka, sillä sen tien toisessa päässä häämötti isänmaan pelastus ja koko kansan onni.

Ja niin saapui sitten tuo kammottava yö, jolloin koko leiri nukkui sikeää unta pitkien juhlajuominkien jälkeen, Holofernes itse tolkuttomista tolkuttomimpana. Judit seisoo hänen vuoteensa vieressä raskas miekka hennoissa käsissään ja rukoilee kyynelin: "Herra, Israelin Jumala, vahvista minua ja auta nyt minua armollisesti täyttämään se työ, jonka minä Sinuun luottain olen aikonut tehdä." Ja niin uppoaa naisen käden pitelemä miekka syvälle tyrannin kätyrin rintaan.

Kuinka Judit sitten yön pimeydessä pääsi pakenemaan ja jonkun aikaa harhailtuaan vihdoin uupuneena kolkutti Jerusalemin porttia, sitä ei hän varmaan itsekään jälestäpäin osannut selittää, mutta riemusta vavahtavin äänin hän ilmoittaa jo portin vartijoille: "Jumala on meidän kanssamme. Hän on antanut Israelille voiton." Sanoinkuvaamattomalla riemulla koko kaupunki otti vastaan Judit'in ja hänen voittosanomansa. Tuhannet suut rukoilivat hänelle Jumalan siunausta, tuhansin kielin häntä kiitettiin siitä, että hän "ei ollut säästänyt henkeään kansansa murheessa ja hädässä." Minne ikinä ihanainen Judit niinä päivinä suuntasi kulkunsa, kaikkialta kajahteli häntä vastaan: "Sinä olet Jerusalemin kruunu, sinä olet Israelin ilo, sinä olet meidän maamme kunnia!"

Kuinka hartaasti me Suomen naisetkin toivoisimme saavamme kansaltamme tuontapaisen tunnustuksen! Juditin tekoa sinänsä emme uskalla hyväksyä emmekä tuomita. Vaikka se tuntuukin meistä kauhealta, on meidän silti muistettava, että hän ilmeisesti kulki Jumalansa ja isänmaansa asioilla ja siinä kohden hän ainakin kelpaa meille esikuvaksi — —.

Elsa Koskimies.

---

poisto kuulutuskirjasta. Arvovallallaan hän sen saikin helposti aikaan — hänhän oli niin hyvä tuttu herttaisen rovastin kanssa. Torikadulla hän sitten nousi autosta ja käski ohjaajan ajamaan maantietä soittokunnan linja-autoa vastaan — se sai kääntyä takaisin — juhlat oli siirretty tuonnemmaksi, kapellimestari sai ilmoittaa kulunsa kirjeessä johtaja Kuokkaselle — kyllä siitä sovittaisiin.

Näin johtajan tyttären kuuliaiset sitten päättyivät ennenkuin oikein alkoivatkaan. Ja kuiskeita on käynnissä, ettei uudesta sulhasesta ole mitään tietoa.

Loppu.

Onko Turun suomalaisen yliopiston perustaminen

vain "kostoteko, joka paremmin olisi sopinut fanaattisille ja puolikypsille bolševikkinuorukaisille kuin viisaille ja vanhoille ihmisille"? Näin ainakin väittää professori *Alma Söderhjelm* ennen joulua ilmestyneessä kirjassaan "Åbo tur och retur." Alma-professori on myös saanut kovin heikon käsityksen suomalaisen sivistyksen elinvoimasta, suorastaan niin, että elleivät ruotsalaisemme ystävällisyydessään olisi esim. panneet lapsiaan ensimmäisiin suomalaisiin kouluihin, kun niitä perustettiin, olisivat ne jääneet tyhjiksi. Sillä 1800-luvun lopulla meillä kuulemma oli "ruotsalainen kansa" ja yhä vieläkin "johtajista ja tekijämiehistä useimmat ovat syntyneet ruotsalaisista vanhemmista ja kasvaneet ruotsalaisissa kodeissa."

Kyllä kai Alma-professori on onneton, kun tällaiseen puhtaasti ruotsalaiseen, sopuisaan maahan ovat eräät fanaatikot keinotekoisesti soluttaneet tätä kauheaa suomalaisuutta!

UUDEN HUOMENEN asiamiehille

Tilauslistoja palautuu toimistoomme joka päivä ja toiset hyvinkin runsasnimisinä, mutta lehden toimitus ei vain ole tyytyväinen. Edelleen ja yhä edelleen odotetaan uusia tilauksia.

Mitä johtokunnan päättämiin kiitollisuuspalkintojen jakoon tulee, niin näyttää Hämeenlinna tällä hetkellä vallanneen itselleen ensimmäisen paikan, mutta kintereillä ovat myös Viipuri ja Lapua. Ja emme uskokaan, että kumpikaan näistä noin vain heittäisi kunniapaikkaa Hämeenlinnalle, vaan yrittää sitä itselleen, vaikkapa 2. ja 3. asemakin vielä ovat niitä parhaita paikkoja. Olemme lisäksi kuulleet, että Hämeenlinna yhä tekee uutterasti työtä tilausten keräämisen hyväksi, joten muitten on tämä tarkoin huomioitava. Ja uusiakin "tähtiä" on vielä nousemassa, m.m. Tampere ja Kajaani ynnä eräät viime vuoden ensimmäisinä olleet asiamiehet, jotka tänä vuonna näyttävät vähän hidastelevan.

Kilpailussa otetaan huomioon kaikki ne tilaukset, jotka ovat saapuneet toimistoomme maalisk. 15 p:ään mennessä. Palkintojen jako toimitetaan Kustannus-Oy. Rastin vuosikokouksen yhteydessä järjestettävässä illanvietossa, johon toivomme lukuisien asiamiesten ja muitten lehtemme ystävien saapuvan. Lähemmin ilmoitetaan ensi numerossa.

Viikkoja on vielä jälellä ja paljon tilauksia ennätämme sinä aikana hankkia, kun vaan otamme asian omaksemme. Ja, jos emme kilpailussa saavutakaan ensimmäistä paikkaa, niin parempi viimeinenkin kuin ei mitään. Olemme ainakin yrittäneet.

Toimisto.

UUSI HUOMEN

vuodeksi 1939.

Tilaushinta 1/1 vsk. 40:—,
1/2 vsk. 25:—,

Uusi Huomen

sopiva merkkipäiväksi ystävillenne

Lahjakortteja saatavana lehden toimistosta Neitsytpolku 7.

KUVALAATTOJA KAIKKIIN TARKOITUKSIIN

SUURIN ALALLAAN SUOMESSA

Tämä merkitsee toimituskykyä, luotettavuutta ja nopeutta

KUVATEOLLISUUS O. Y.

Helsinki – Lönnrotinkatu 4 – Puh. 20 081 ja 21 725

O/Y DAN. WARD A/B

KUKKAKAUPPA HELSINKI

E. ESPLANADINKATU 20
Puh. 37 935 ja 28 982
ALEKSANTERINKATU 48
Puh. 31 535 ja 33 303
LASIPALATSI
Puh. 62 185

Aina suuri varasto aistikkaita sidontatöitä.
Kukkatilausvälityksiä maailman kaikkiin osiin.

TAATUSTI TYYTYVÄISIÄ

ovat kaikki, jotka jokapäiväisesti käyttävät meidän paahdettua kahviamme, sillä se on maukasta, riittoisan vahvaa ja äsken paahdettua.

Rek. tavaramerkki

Kysykää kaupastanne:

"MUSTAN KARHUN" sekotusta, "VAALI" kahvia y.m.

Koko maassa samat hinnat!

Toiminimi

IKL:n Kauppa Oy.

Helsinki. Puh. 26 404, 36 513 ja 21 640

KIRJAT ja AIKAKAUSLEHTIEN vuosikerrat

sidotutatte edullisesti

Koulutarpeitten Keskusliike Oy:n

kirjansitomossa

Puh. vaihde 20345

PYYNIKIN TÄHTI-OLUT

tunnetaan kaikkialla Suomessa ensiluokkaisen laatunsa ansiosta

SINGER

OMPELUKONEIDEN MAAILMANMERKKI

Helsinki 1939. Kirjapaino- ja Kustannus-Oy. Liike